

Министерство
на образованието и науката

АЗ·БУКИ

Национално издателство
за образование и наука

**БЪЛГАРСКИ ЕЗИК
И ЛИТЕРАТУРА**

Българско научно-методическо списание
• година XX, 2012 • киевск 1

ИСТОРИЯ

Българско научно-методическо списание
• година XX, 2012 • киевск 1

**МАТЕМАТИКА
И ИНФОРМАТИКА**

Българско научно-методическо списание
• година XX, 2012 • киевск 1

**ПРЕДУЧИЛИЩНО
НАЧАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ
ПЕДАГОГИКА**

Българско научно-педагогическо и методическо списание
• година XX, 2012 • киевск 1

**ХИМИЯ
ПРИРОДНИТЕ НАУКИ
В ОБРАЗОВАНИЕТО**
астрономия
биология
география
физика

**ПРОФЕСИОНАЛНО
ОБРАЗОВАНИЕ**

Българско научно-методическо списание
• година XX, 2012 • киевск 1

**СТРАТЕГИИ
НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА
И НАУЧНАТА ПОЛИТИКА**

Научно-политическо списание
• година XX, 2012 • киевск 1

Философия

Българско научно-методическо списание
• година XX, 2012 • киевск 1

**Чуждоезиково
обучение**

Научно-методическо списание
• година XXXX, 2012 • киевск 1

Избрано

от текстовете, публикувани в списанията
на Национално издателство

АЗ·БУКИ
www.azbuki.bg

36

8 – 14 СЕПТЕМВРИ
2016 Г.

Реклами в обучението по чужд език

*Откъс от „No compre sin ton ni son
(или „Не купувайте безразборно“)“*

Галина Хитрова

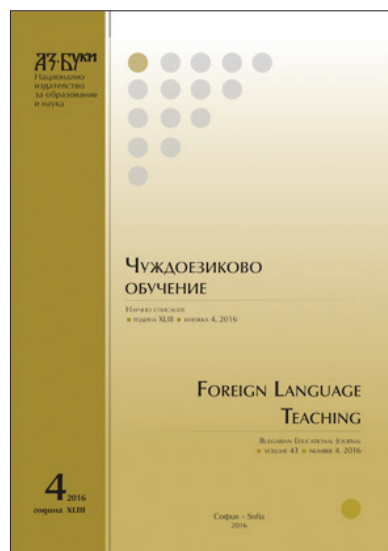
164. гимназия с преподаване на испански език
„Мигел де Сервантес“ – София

Процесът на учене на чужд език означава и задължително опознаване на културата на този език. Става дума за културата с нейните две значения: от една страна, всичко свързано с литература, история, изкуство и география на съответната страна (в конкретния случай Испания и испаноезичните страни), онова, което често наричаме „цивилизация“, и от друга, културните стереотипи, моделите на поведение в дадена ситуация. Защо е важно да се преподават и усвояват културни стереотипи? За да може не само да се разбере дадена комуникативна ситуация, но и да се действа в взаимодействието в определен комуникативен контекст.

Медиите са богат източник на материали за опознаването на културните аспекти на дадена страна, тъй като са отражение на нейната култура. От друга страна, представянето чрез медиите на културния облик на страната, чийто език изучават учениците, е различен подход и е привлекателно както за тях, така и за учителя.

Обучението по чужд език в съвременния глобален свят трябва да се адаптира към новите реалности на общуване и контакти. Съвременните ученици изискват нов контекст

Заглавието е на редакцията

www.foreignlanguages.azbuki.bg

Главен редактор

Проф. д-р Димитър Веселинов
E-mail: d_vesselinov@yahoo.fr

Редактор

Николай Кънчев
0888 81 56 45

Тел.: 02/425 04 70
02/425 04 71

E-mail: foreignlanguages@azbuki.bg

Съдържание на сп. „Чуждоезиково обучение“, кн. 4/2016:

ИНТЕРВЮ

Важно съзнание, что ты не всегда прав – интервю почетного доктора Болгарской академии наук академика Л.А.Вербицкой / Николай Кънчев

ПРИЛОЖНА ЛИНГВИСТИКА

Le dialogue pédagogique en tant qu'outil de la médiation cognitive en classe de langue. Cas des élèves en difficulté d'apprentissage / Jolanta Sujęcka-Zajac

МЕТОДИКА

No compre sin ton ni son (или „Не купувайте безразборно“) / Галина Хитрова

ЕЗИК И КУЛТУРА

Концепт „капуста“/„зеле“ в русской и болгарской лингвокультурах / *Ирина Манова*

ХРОНИКА

Десет години Институт „Конфуций“ към Софийския университет „Св. Климент Охридски“ / *Димитър Веселинов, Божидара Дончева*

РЕЦЕНЗИИ И АНОТАЦИИ

Философско осмисляне на европейската идентичност / *Валентина Драмалиева*

VIII МЕЖДУНАРОДНАЯ
КВАЛИФИКАЦИОННАЯ
ШКОЛА «СОВРЕМЕННЫЕ
ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ
ТЕХНОЛОГИИ В ОБУЧЕНИИ
РУССКОМУ ЯЗЫКУ КАК
ИНОСТРАННОМУ»

Программа и приветствие
Инновации в методической
подготовке молодых русистов /
Галина Шамолина

Продуктивные инновационные
технологии в обучении русскому
языку как иностранному / *Леонид
Московкин*

Поликультурное образование
и межкультурный тренинг – ас-
пекты теории и практики / *Надя
Чернева*

Русский язык в современном
мире / *Валерий Ефремов*

Инновационная подготовка бу-
дущих учителей русского языка:
игра «Пишем учебник» / *Леонид
Московкин*

Новые типы словарей как ис-
точники лингвокультурологи-
ческой информации / *Валерий
Ефремов*

Сетевые инструменты препода-
вателя РКИ / *Денис Букин*

С песней весело шагать... (пе-
сенная технология как форма изу-
чения РКИ) / *Денис Букин*

По-русски: в диалоге культур /
Надя Чернева

Гендерные стереотипы в
русской рекламе / *Валерий Ефре-
мов*

Почему мы так говорим? (крат-
кий экскурс в историю фразеологи-
и) / *Денис Букин*

Мифы о русском языке, или о
формах наивной лингвистики в
интернете / *Валерий Ефремов*

на преподаване и обучение, нови материали и нови дидактични средства в съответствие със съвременето. Днес обучението по чужд език предполага не пасивно натрупване на знания, а практическо използване на езика. Постигането на комуникативни компетенции по чужд език означава взаимодействие, съчетаване на слушане и говорене, на наблюдение и действие. Основните комуникативни умения трябва да се постигат в реален контекст. Придобитите знания по фонетика, лексика и граматика все още не означават умения за интегрираното им прилагане в реална комуникативна ситуация.

Използването на новите технологии и интернет в обучението по чужд език позволява да се съчетаят лингвистичните и екстралингвистичните елементи в реален комуникативен акт. По този начин тези средства подпомагат и допълват работата на учителя.

Многобројни са възможностите на ИКТ в часовете по чужд език: презентации с цел обяснение на езикови структури, използване на автентични документи за слушане с разбиране, устно и писмено изразяване, представяне на културни аспекти, дидактически игри и др. Рекламите и рекламните послания, които можем да открием в интернет, социалните мрежи или телевизионните програми, изтъкват със своята автентичност, краткост, яснота на посланието, визуално и музикално разнообразие, съвременност и др.

Рекламата е средство за социална комуникация с огромни възможности и влияние. Присъства в нашето ежедневие, обуславя постъпки и начин на поведение. Рекламните послания са прагматични, регулират потреблението, разкриват намерения, а езикът им съблазнява, създава мода, кара ни да запомняме натрапчиви фрази и мелодии...

Рекламата представя серия от възможности, които да се използват в час по чужд език, за да се подобрят комуникативните умения на учениците, като същевременно помагат да се наложат артистични, естетически и литературни ценности на определена култура. Рекламите представляват автентичен и достъпен материал, с модерен език и добре се съчетават с продължителността на учебните часове.

Използването на рекламни материали в часовете по испански език прави обучението актуално и предлага на учениците интерактивен подход за постигане на интегрирана комуникативна компетентност на езиково и културно равнище.

Моделът „Обучение чрез задачи“ за работа с реклами е приложен на практика с ученици от X клас на 164. Испанска езикова гимназия „Мигел

де Сервантес“ – София, (ниво B1 според учебните програми на МОН и Общата европейска езикова рамка), но предложението може да се адаптира и за други нива.

Цели, дефинирани на функционално ниво

- Подобряване на комуникативната компетентност на учениците.
- Предаване на интегрирана езикова ситуация с текстови и прагматични елементи.
- Запознаване с културния контекст на рекламните послания.
- Изработване на послания, подобни на автентичните.
- Разпознаване на различни езикови особености на испански език чрез рекламните послания.
- Формиране и усъвършенстване на езиковите и артистичните умения и оценъчната и самооценъчната култура на учениците.
- Развиване на въображението и стимулиране на любопитството на учениците.
- Формиране на уменията на учениците за използване на ИКТ за обработка на информацията и изработване на презентации.

Финална задача. Подготвяне и представяне на рекламна кампания (изработване на реклами за вестници, радио, телевизия, интернет, билборд).

Пълния текст четете в сп. „Чуждоезиково обучение“, кн. 4

Как българското висше образование да бъде по-качествено?

Откъс от „Качество на висшето образование в България в контекста на европейското пространство за висше образование – проблеми и възможни решения“

**Албена Вуцова,
Мартина Арабаджиева**

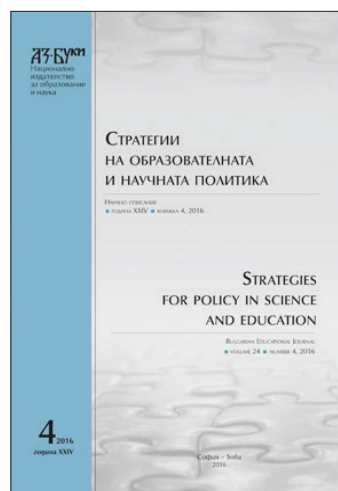
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Стремежът към икономика, основана на знанието и конкуренция на пазара на труда, засилва интереса към висшето образование в Европа и има необходимост от по-подробна, надеждна и сравнима информация за качеството на предоставяната образователна услуга. Вследствие на това системите за осигуряване на качество на висшето образование (ВО) се развиват и обогатяват и са от особена важност. Тя е насочена към съблюдаване на основните стандарти за качество. Оценката и мониторингът върху качеството на образователния процес са задължителна част от развитието на висшето образование.

Измерители за качеството във висшето образование

Когато се говори за качество, се прилагат различни дефиниции. Според някои автори качеството най-общо представлява съвкупност от свойства и характеристики на висшето образование, като същевременно трябва да удовлетворява динамично променящи се изисквания към него. Казано по друг начин, качеството е толкова по-добро, колкото по-малка е разликата между променящите се изисквания и постигнатия резултат или до каква степен бързо

Заглавието е на редакцията

www.strategies.azbuki.bg

Главен редактор

Проф. д-р Ирина Колева
E-mail: kolevaira@gmail.com

Редактори

Д-р Албена Симова
0889 88 21 83

Николай Кънчев
0888 81 56 45

Тел.: 02/425 04 70
02/425 04 71

E-mail: strategies@azbuki.bg

**Съдържание
на сп. „Стратегии
на образователната
и научната политика“,
кн. 4/2016:**

ОБРАЗОВАНИЕ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ

Качество на висшето образование в България в контекста на Европейското пространство за висше образование – проблеми и възможни решения / Албена Вуцова, Мартина Арабаджиева

Модерната политика на управление на човешките ресурси и компетентностният подход при обучението в администрацията / *Поля Кацамунска*

РЕЗУЛТАТИ ОТ НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

Рефлексивната социална антропология: национални образователни приоритети / *Ирина Колева, Цветелин Симов*

НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ПАРАДИГМИ

Дейност и време. Свободното време на личността / *Лучиан Милков*

ПРИБИВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ

Системата „дете – семейство – училище“ в условията на включващото образование / *Пелагия Терзийска*

ОБРАЗОВАНИЕТО В ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЩЕСТВО

Проблемът за усвояването на педагогически компетенции чрез учене в електронна среда / *Нина Герджикова*

РЕФЛЕКСИЯ И ОБУЧЕНИЕ

Рефлексивни проекции в доказателството като логически способ (на примера на обучението по биология) / *Надежда Райчева, Наташа Цанова, Иса Хаджиали*

Рефлексивната самооценка като механизъм на личностното самоутвърждаване / *Боян Василев*

IN MEMORIAM

Живот, изживян на един дъх (в памет на доц. Зорница Ганева) / *Вяра Гюрова*

се минимизира тази разлика. Също така трябва да се отчете и фактът, че в рамките на даден университет съществуват и други структури, чиято мисия е различна – например такива, които са концентрирани върху развитие на фундаментална наука и спрямо тях не могат да се приложат същите стандарти.

Съществува постоянна необходимост да се измерва качеството на образователния продукт на университетите, независимо дали целта е следване на законовите регулации, идентифициране на стратегически възможности или проследяване на развитието на институциите. В тази връзка Thomson Reuters са провели проучване относно измерителите, които образователните институции следва да наблюдават (фиг. 1).

Съществуват няколко подхода при измерване и оценяване на качеството. Класическият подход прилага изискванията на общоприети стандарти (ISO), репутационният използва експертна оценка за нивото на образователните програми и институции и е основа за рейтинга на висшите училища в България, а резултативният подход се базира на количествени измерители и индикатори за качество.

Пример за индикатор на качество е контролът на изхода. В този случай външни за висшето училище експерти могат да се ползват, за да оценят придобитите знания, като се работи с произволна извадка от завършващи студенти. Силната страна на този метод е, че се проследява квалификацията на завършващите студенти като цяло и може да се реагира, ако тя е по-ниска от предварително определени критерии. Слабата страна е, че чрез този измерител се оценява крайното ниво на знание на студентите, а не какво е доприносът на университета и каква подготовка е осигурил на студентите си.

Като алтернатива е разработен методът за добавена стойност. Целта му е да установи какви нови знания и умения са придобили студентите. За тази цел се осъществява контрол на входа и на изхода. По този начин се определя нивото на квалификация, получено във висшето училище. Положителното е, че този метод се стреми да измерва единствено добавената от университета стойност и по този начин оценката е по-реална и задълбочена. Проблемът е, че контролът, осъществяван в началото и края на обучението, трябва да бъде разработен добре, да е широкообхватен, да не бъде еднократен или едностранен, за да се гарантират надеждни резултати.

В търсене на най-добрия измерител на качество се практикува и подходът стъпка по стъпка. Чрез него се следи състоянието на различни процеси,

Източник: Thomson Reuters Report

Фигура 1. Измерители на качество, наблюдавани от образователните институции

които засягат качеството. Ако те се извършват добре, следва, че и резултатът от тях ще е добър. Анализират се материалната база, протичане на учебния процес, провеждането на изпити, качество на персонал и др., като се прилагат и ISO стандарти. Минус на този подход е, че не се следи реалният резултат и оценката може да е едностранчива и не напълно реалистична.

Основен проблем за постигането на високо качество е противоречието, произтичащо от обвързването на предоставяната субсидия с обучавания брой студенти, което кара университетите да занижават изискванията си към учащите, за да се съхрани броят им. Ръководството и академичният състав не носят отговорност, ако студентите не отговарят на високи изисквания за добра подготовка. Необходима е промяна в метода на финансиране, който да стимулира по-високи резултати на образователната услуга и ползването на някои от гореописаните модели. Трябва да се потърси алтернативен начин за реално оценяване на качество, което да се отчита при разпределянето на средства.

Напредък в това отношение е новоприетото **ПМС 328 от 30.11.2015 г.** за определяне на средствата от държавния бюджет за издръжка на обучението в държавните висши училища в зависимост от комплексна оценка за качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда. В него се дефинират група индикатори със съответни тежести, въз основа на които се определят специални коефициенти за професионалните направления по висши училища. На базата на тази оценка се определят и финансовите средства за всяко висше училище.

Към настоящия момент съотношението на финансовите средства брой студенти – качество е приблизително 70 на към 30 на сто, като е предвидено в следващите години постепенно увеличение на това съотношение в полза на качествените показатели.

Стандарти и насоки за осигуряване на качество на европейско ниво

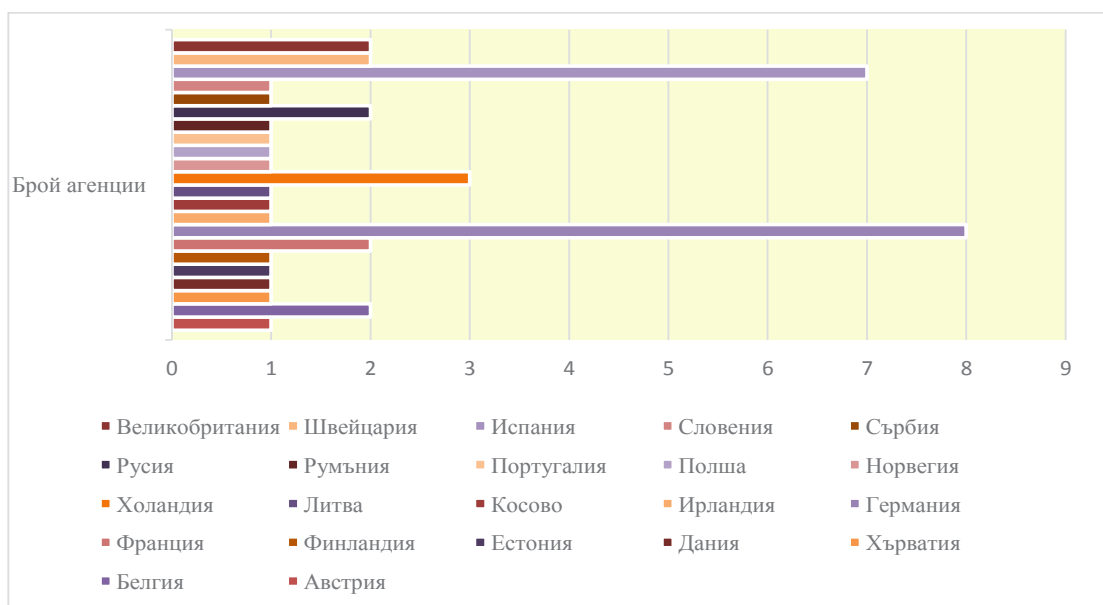
Няколко европейски институции разработват пилотна версия на Стандарти и насоки за осигуряване на качество в европейското висше образование. Те

очертават областите, които са от особено значение за успешното поддържане на добро качество в образователните институции. Наблюдава се стремеж към по-голяма прозрачност и взаимно доверие в Европейската общност, за да се осигури информация за поддържането на високо качество на образователната услуга и максимално уеднаквяване на качеството на национално и международно ниво. Стандартите описват приети и съгласувани практики за осигуряване на качество, а насоките ги допълват и обясняват как те биха могли да бъдат приложени.

Насочени са към обучението във висшето образование, включително образователната среда и научните изследвания и иновациите. От своя страна, институциите имат политики и процеси за подсигуриране подобряването на качеството и на други дейности, като научни изследвания и управление. Стандартите се прилагат към всички области на висшето образование в Европейската общност независимо от вида или мястото на предоставяне на обучение. Приложими са на национално и транснационално ниво. В основата на всички дейности за осигуряване на качество е заложена и отчетност пред обществото. Стандартите поставят обща рамка за системите за осигуряване на качество за обучение на национално и международно ниво. Чрез тях може да се постигне:

- осигуряване и подобряване на качеството на висшето образование в Европейската общност;
- изграждане на взаимното доверие и реализиране на ефективна транснационална мобилност;
- наличие на коректна информация относно осигуряването на качество.

Стандартите за осигуряване на качество са разделени в три основни групи – вътрешни, външни и отнасящи се до акредитационни агенции. Отделните институции трябва да имат система за контрол на качеството, която е публична и част от стратегическото им управление, като е препоръчително включването на външни за системата експерти. На фигура 2 са посочени агенциите в Европа, които следват Стандартите за осигуряване на качество и са описани подробно в регистър.

Източник: European Quality Assurance Register for Higher Education

Фигура 2. Агенции за осигуряване на качество, които следват европейските стандарти и насоки

Разгледани са няколко примерни стандарта, свързани с осигуряване на качество на институционално ниво. Част от тях приемат, че институцията трябва да има определени правила за структуриране и одобрение на програмите си. Те трябва да бъдат създадени така, че да постигат целите, поставени за тях, включително очакваните образователни резултати. Т.е. нивото на квалификация, което се достига, трябва да е ясно определено и оповестено, както и съобразено с националното ниво на квалификация за ВО, съответно и с европейската рамка. Други стандарти примат, че програмата трябва да създава условия, при които студентите активно се обвързват с учебния процес, а оценката им отразява до каква степен целта е постигната. Насоките допълват, че методът и критериите за оценка трябва да са публикувани предварително. По този начин оценката на студентите ще показва реално образователното ниво, до което са достигнали. Тези условия принципно са залегнали в идеята за периодично и честно оценяване. Ако се следват ясни и конкретно заложили параметри, всеки учащ ще има реална преценка за постигнатото. При наличие на такива стандарти може да се сравняват резултатите, постигнати от студентите в края на обучението, след което да се сравнят и на национално ниво. В този смисъл, резултатите на завършващите могат да бъдат ясен индикатор за качество.

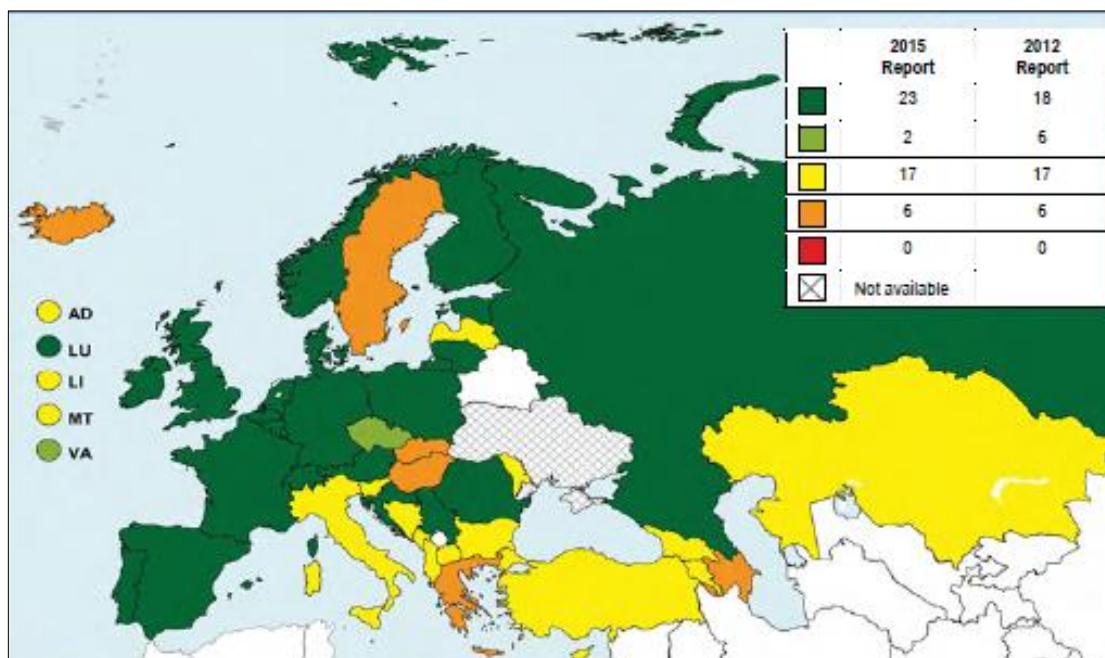
За да се осигури качество на обучението, е формулиран стандарт относно ресурсите за обучение, който постулира: институциите трябва да осигуряват подходящо финансиране за учебна и преподавателска дейност и адекватни и лесно достъпни ресурси в подкрепа на студентите.

Ресурсите могат да бъдат физически – като библиотеки и инфраструктура на информационни технологии, и финансови – например подкрепа на преподаватели и консултанти. Ролята на услугите в подкрепа на студента са от особена важност и в осигуряването на мобилност за студентите във и през образователните системи.

Външните стандарти, гарантиращи качество, имат за задача да осигурят ефективността на вътрешните. Процесите на външен контрол трябва да са надеждни, предварително определени, прилагани редовно и публично обявени. Те включват: самооценка, външна оценка на място, доклад за външното оценяване, системно наблюдение. Всеки резултат от външното оценяване трябва да се базира на ясни и публични критерии, които се прилагат редовно независимо дали процесът ще доведе до формално решение. Също така трябва да се публикуват подробни доклади на оценяващите, достъпни до академичната общност, външни партньори и заинтересовани страни. Би следвало агенциите да ползват външно оценяване и в техните констатации да намери място и мнението на заинтересованите страни.

Всички стандарти са обвързани и за да се прилагат, са необходими подходящо финансиране, мониторинг на основните дейности и периодично независимо оценяване (фиг. 3).

В най-тъмен цвят са посочени страните, в които действа система за контрол на качеството, като съответната агенция е оценена положително и работи в съответствие със Стандартите и насоките за осигуряване на качество в европейското висше образование. С по-светъл цвят са обозначени държавите (Чехия и Ватикана), в които успешно действа система за контрол на качеството в съответствие с европейските стандарти, но тя покрива само част от основните аспекти. В тази категория има два типа страни-представители. При първия тип страни действа система за осигуряване на качеството, която е координирана с европейските стандарти, но се прилага само в част от институциите. А при втория тип системата за качество се прилага във всички висши училища и покрива основните аспекти – преподаване, услуги в подкрепа на студента, вътрешен качествен контрол и управленска система, но не е оценена спрямо стандартите за качество в европейската образователна общност. В най-светъл цвят са няколко държави (Швеция, Исландия, Словакия, Унгария, Гърция и Азербайджан), при които

Източник: Въпросник на BFUG (Bologna Follow-Up Group)

Фигура 3. Етап на развитие на системата за външно оценяване на качеството във висшите училища

във всички институции за висше образование работи система за качествен контрол, но тя не е съобразена с европейските стандарти и не покрива основните аспекти за оценка.

Всяка образователна институция се стреми към предоставянето на по-добра образователна услуга и адекватна подготовка на студентите. Основната отговорност за постигане на по-добро качество е грижа на отделния университет. Каквито и стимули обаче да предлага държавата и конкурентната среда, към настоящия момент институциите нямат достатъчно силна мотивация да се стремят към осигуряването на по-високо качество. Затова е необходим редовен мониторинг и контрол по отношение на качеството на обучение. При въвеждането на подобна система се предполага пълна прозрачност, за да се минимизира наличието на привидни промени.

Подобен контрол не може да се осъществи за всички специалности и курсове, но може да помогне много за актуализирането на програмите и честната оценка на учащите. Тази цел може да се постигне, ако представянето на студентите е отговорност на преподавателите. Т.е. част от финансирането да се разпределя според успеха на студентите на съответния преподавател.

Прилагането на стандарти за осигуряване на качество в европейското висше образование е стъпка към създаването и обобщаването на сравнима информация, което би помогнало много бенчмаркинга на висшите училища, което естествено резултира в стремеж към по-високо качество.

Пълния текст четете в сп. „Стратегии на образователната и научната политика“, кн. 4

Едно е да знаеш, друго е да можеш

*Откъс от „Електронният учебник
в обучението по математика –
мотивиращ фактор за активно участие
на учениците в учебния процес“*

Валентина Велчева

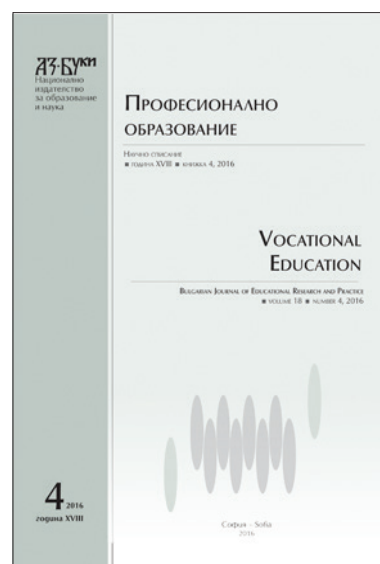
Професионална гимназия по земеделие
„Стефан Цанов“ – Кнежа

*Знанието се взема от книгата,
а моженето е да мотивираш
учениците да желаят знания.*

Промените в системата на образованието се оказват неотложни в информационния XXI век – време на глобализация на икономиката и културата. Образованието днес е в търсене на нов баланс между „традиционната“ и „възникващата“ педагогика. Пред обществото стои важната задача за качествената подготовка на младите хора в училище. Съвременният учител трябва да приеме това предизвикателство с оглед на реализацията на учениците. Неговите роли са обвързани с факта, че той е главният обучаващ и насочващ към активно учене, като отчита индивидуалните интереси на учениците и ги поставя в организирана учебна среда.

Иновациите в обучението по математика поставят приоритета върху това как да се учи, а не върху това какво да се учи. Съвременният ученик е необходимо да бъде заинтригуван и провокиран да мисли, за да може да развива

Заглавието е на редакцията

www.vocedu@azbuki.bg

Главен редактор

Доц. д-р Тоня Георгиева
E-mail: tonia@au-plovdiv.bg

Редактор

Николай Кънчев
0888 81 56 45

Тел.: 02/425 04 70
02/425 04 71

E-mail: vocedu@azbuki.bg

**Съдържание
на сп. „Професионално
образование“,
кн. 4/2016:**

МЕТОДИКА И ОПИТ

Структуриране на учебен курс
в електронна среда в зависимост
от стиловете на учене / *Нина Гер-
джикова*

Технология за развиване на
уменията за четене по английски
език във втори клас чрез игрови
методи / *Даниела Димитрова*

ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Стратегия за успешно представяне на учениците от IV клас на Национално външно оценяване / *Нели Стойчева*

В подкрепа на деца и младежи в риск / *Мануела Радева*

Психологически познания за съвременните учещи в професионалните училища на XXI век / *Гергана Славчева*

УЧИЛИЩЕ ЗА УЧИТЕЛИ

Електронният учебник в обучението по математика – мотивиращ фактор за активно участие на учениците в учебния процес / *Валентина Велчева*

Добри практики в обучението по икономика / *Петя Коларова*

Здравето на нашите деца – превенция, а не след това... / *Снежана Драшанска*

Интерактивен урок по български език и литература: „Литературен съд“ върху повестта „Гераците“ от Елин Пелин / *Цветелина Мутафчиева*

творческите си способности и да търси и намира нестандартни решения в живота. Реализирането на образователните цели – изграждане на активни творчески и самостоятелни личности с висока степен на интелектуално развитие, изисква да се използват такива форми на обучение, които да гарантират усвояване и интерпретиране на учебното съдържание, да стимулират мисловната дейност, да осигуряват мотивация и желание за учене на ученика.

Използването на електронен учебник, който съдържа препратки към мултимедийни презентации и симулации в обучението по математика, успешно се превръща в нов метод на организация за активна и творческа работа на учениците, като определено прави и усвояването на знанията по-интересно. Електронният учебник позволява представянето на учебния материал като система от ярки образи, изпълнени с изчерпателна структурирана информация, подавана в точно определен ред. Това, от своя страна, способства за развитие на логическото мислене на ученика. Демонстрираният на компютърен екран урок във вид на текст и графична информация многократно повишава дидактическите възможности на урока и съкращава времето на обучение. Най-важните моменти в иновационния модел се изразяват в следното:

- разчупване на традиционния стил на преподаване;
- мотивиране за усвояване на математически знания;
- развиване на умения за самостоятелна работа с учебния материал;
- подобряване на условията за работа с изявените ученици;
- въздействие върху по-голям брой сетива;
- формиране на качества като самосъзнание, самоконтрол, сътрудничество, последователност;
- възможност за учебно-методическа помощ на учениците при самостоятелната им работа с математически задачи;
- възможност за онагледяване на учебния материал (таблицы, чертежи, схеми и др.);
- създаване на качествено нова образователна среда и възможност учениците самостоятелно да търсят и използват източници на информация;
- възможност за интегриране на знания, усвоени по информационни технологии.

Използването на компютри в обучението по математика внася изменения не само в организацията на учебния процес, но и в структурата на урока. През последните години се заговори за така наречения компютърен урок,

на който трябва да се гледа като на поредно, по-нататъшно усъвършенстване на съвременния урок.

Електронните учебници могат да намерят своето място във всички етапи на урока – при първоначалното представяне на новия материал, при неговото осмисляне и затвърдяване, при изграждането на компетенции за практическото му приложение в примери и задачи, както и при констатирането на равнището на знания. Основното, което ги обединява, е изискването за активно участие на ученика в учебния процес, т.е. електронният учебник да бъде помощник, посредник между ученика и учителя и трети партньор в учебния процес. Отчитайки ролята на учителя да направлява хода на урока по математика, електронните учебници се явяват предизвикателство, защото компютърът с подходящия софтуер може успешно да играе ролята на електронна черна дъска.

В подкрепа на изложената дотук концепция ще представя опита си по отношение на приложението на електронен учебник в обобщителен урок от раздел „Подобие“ в IX клас.

Целите на този интерактивен и иновативен метод за поднасяне на знания са: постигане на по-високо качество и ефективност на обучението чрез използване на вградените в електронния учебник мултимедийни презентации и симулации в обучението по математика, и по-конкретно – в обобщителен урок от раздел „Подобие“ в IX клас, както и мотивиране на учениците за по-активно участие в учебния процес.

Работна хипотеза: прилагането на новите дидактически средства (мултимедийните презентации и симулации, вградени в електронния учебник) ще съдейства за повишаване на равнището на знания, умения и компетенции по математика и формиране на положително отношение на учениците към обучението по математика.

Предмет на работата ми са постиженията в учебната дейност на учениците по темата: „Обобщен урок от раздел „Подобие“, а иновацията се реализира с ученици от IX„а“, IX„б“ и IX„в“ клас от Професионална гимназия по земеделие „Стефан Цанов“ в град Кнежа. Учениците от IX„а“ клас формират експерименталната група и се обучават по новата технология, а тези от IX„б“ и IX„в“ клас – контролната група, която се обучава по традиционната система.

Критерии и показатели на изследването

№	Критерии	Показатели	Измерители
1	Знания и умения за подобните триъгълници на равнище разбиране	1.1. Степен на пълнота: висока, средна, ниска 1.2. Степен на правилност: висока, средна, ниска 1.3. Степен на точност: висока, средна, ниска	Резултати от проведения тест: 1.1. Брой точки за определяне признак за подобност на триъгълници. 1.2. Брой точки за чертеж. 1.3. Брой точки за правилно записани свойства.
2	Знания и умения за подобност на триъгълници на равнище пряко приложение	Степен на формираност на уменията за пренос на знания: висока, средна, ниска Степен на трайност на знанията и уменията: висока, средна, ниска	Резултати от проведения тест: 2.1. Брой точки за пряко приложение на признаците за подобност. 2.2. Брой точки за пряко приложение на следствията и свойствата на признаците за подобност. 2.3. Брой вярно решени задачи от теста.

3	Знания и умения за подобност на триъгълниците на равнище творческо приложение	3.1. Степен на формираност на уменията за творческо приложение: висока, средна, ниска 3.2. Степен на формираност на уменията за конструиране на модели: висока, средна, ниска	Резултати от проведения тест: 3.1. Брой точки за определяне на признаците за подобност на триъгълниците. 3.2. Брой точки за правилно приложение на следствието за подобните триъгълници. 3.3. Брой точки за правилно съставяне на система от уравнения (модел). 3.4. Брой вярно решени задачи от теста.
4	Любознателност и мотивация за усвояване на знания по темата след проведена иновация	4.1. Степен на любознателност: висока, средна, ниска 4.2. Степен на мотивация: висока, средна, ниска	4.1. Педагогическо наблюдение на самостоятелната работа при провеждане на иновацията. 4.2. Резултати от анкетно проучване.

Чрез интерактивен обобщителен урок, изграден върху изучавания материал от модул „Погобие“, чрез прилагане на съвременни иновационни методи (работа в дискуссионни групи, мозъчна атака, самостоятелна работа и др.) и на познавателните методи (анализ, синтез, сравнение, аналогия и др.) се цели да се провокират учениците да мислят и анализират върху електронен „вариант“ на урока. Акцентът се поставя върху самостоятелната им работа за актуализиране и затвърдяване на знанията и уменията им по учебното съдържание. Самопроверката на знанията е необходима, тъй като тя допринася за самоконтрол и самодисциплина. Компютърният вариант на урок за обобщение е темата „Погобие“ от електронен учебник по математика за IX клас. Урокът е разработен и приложен за два учебни часа. Съдържа синтезираното учебно съдържание по теоретичните въпроси (основни понятия, теореми, следствия, свойства) и два вида задачи – от тип А и тип Б. Има за цел чрез различните варианти на задачите да се мотивират учениците за участие в учебния процес за затвърдяване и проверка на знанията и уменията им.

Урокът

I етап. Актуализиране и затвърдяване на теоретичните знания от изучаваното учебно съдържание от раздел „Погобие“. За по-ефективна работа класът, състоящ се от 21 ученици, се разделя на три групи, като в началото на часа всеки ученик получава работен лист, на който да отрази теоретичните си знания по един от въпросите: признаци за подобни триъгълници, следствия и свойства, включени в този раздел. След предвиденото време и с помощта на мултимедията заедно обсъждаме и допълваме отговорите. Представители на създадените в началото на часа групи изказват отделните твърдения. Целта е да развият и вербалните си умения за формулиране на математически твърдения.

II етап. Затвърдяване на знанията и уменията за решаване на задачи от изучаваното учебно съдържание от раздел „Погобие“. Учениците работят самостоятелно на компютър, на който предварително е зареден електронният учебник. Решават избрани от учителя задачи от уроците, включени в темата „Погобие“. При затруднение учениците имат възможност да получат методическа помощ (помощен чертеж, упътване, образец на решение), което се дозира от самите тях според индивидуалните им способности (чрез „клик“ на мишката). Важното за учителя в случая е да ги мотивира да започнат работа, да не пестят

силите си, да действат, за да получат по-качествени резултати. Дискутираме предложените решения по всяка задача. Изводът, който се налага, е, че при този начин на работа се стимулира познавателната активност на ученика. Той участва активно и сам направлява учебния процес за усвояване на знанията и развиване на уменията си. За повишаване на емоционалния фон използваме включените в учебника любопитни данни за живота на Талес Милетски, както и исторически сведения за практическото приложение на погобието.

III етап. Самопроверка на знанията и уменията на учениците за решаване на задачи в интерактивен режим. Учениците решават теста за самоконтрол от електронния учебник към темата „Погобие“. Той включва 10 тестови задачи с избираем отговор. Накрая учениците могат да видят резултата от работата си и да сравнят отговорите си с верните. Учителят има възможност да окаже помощ и да насърчи тези от тях, които се нуждаят от такава, както и да работи с по-изявените ученици. Чрез дискутиране на решенията учениците развиват умения да изказват и защитават хипотези. В края на часа се прави оценка на работата на учениците, като се акцентира на постиженията им при изпълнение на поставените задачи. Загължителен елемент са похвалите и поощрението.

По време на изследването са направени по две контролни работи съответно с експерименталната и контролната група. Едната е за определяне на входното ниво на знания на учениците, а другата – след приключване на темата „Погобие“.

Наблюдават се следните резултати.

Средният успех на експерименталната група (обучавана с иновативни средства и подходи) се повиши с 0.52 стотни, а при контролната група повишението е само 0.05 стотни. Това е доказателство за ефективността на иновационното обучение. Освен това процентът на слабите оценки при учениците от експерименталната група се намали със 17%. Това е положително за учениците от гимназията, които идват със сериозни пропуски по геометрия. При учениците, обучавани по новия метод, се наблюдава значително повишение на интереса към предмета математика, желание за работа, стремеж към повишаване на знанията и подобряване на уменията за решаване на задачи.

Пълния текст четете в сп. „Професионално образование“, кн. 4

Рекламна тарифа

на Национално издателство за образование и наука „Аз-буки“

София 1113, бул. „Цариградско шосе“ № 125, бл. 5, тел.: 02/420-04-70, 02/420-04-71; azbuki@mon.bg; www.azbuki.bg

Вестник „Аз-буки“

1. Стандартни карета на вътрешна страница:

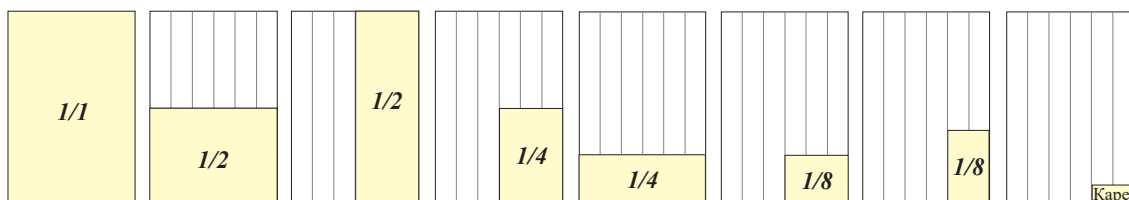
Размер	Черно-бяло	+ 1 цвят	Пълноцветно
1/1 страница – 256 мм/388 мм	780,00 лв.	900,00 лв.	985,00 лв.
1/2 страница – 256 мм/194 мм – 125 мм/388 мм	410,00 лв. 410,00 лв.	460,00 лв. 460,00 лв.	510,00 лв. 510,00 лв.
1/4 страница – 256 мм/97 мм – 125 мм/194 мм	230,00 лв. 230,00 лв.	258,00 лв. 258,00 лв.	270,00 лв. 270,00 лв.
1/8 страница – 125 мм/97 мм – 83 мм/147 мм	115,00 лв. 115,00 лв.	129,00 лв. 129,00 лв.	135,00 лв. 135,00 лв.
каре (83 мм x 50 мм)	30,00 лв.	43,00 лв.	45,00 лв.

Цена за първа страница:
4 лв. на кв. см

Цена за последна страница:
2 лв. на кв. см

2. Влагане на стандартни вложки с тегло до 20 гр. – 80 лв. за 1000 бр.

3. Влагане на нестандартни вложки – по договаряне.

Научно-методическите списания на издателство „Аз-буки“

1. Цена за вътрешна страница (в левове)

Размер	Черно-бяло	+ 1 цвят	Пълноцветно
1/1 страница	90 лв.	130 лв.	180 лв.
1/2 страница	50 лв.	70 лв.	90 лв.
1/4 страница	30 лв.	45 лв.	70 лв.

2. Цена за реклама на втора корица: цена за вътрешна страница + 60% оскъпяване

3. Цена за реклама на трета корица: цена за вътрешна страница + 40% оскъпяване

4. Цена за реклама на четвърта корица: цена за вътрешна страница + 100% оскъпяване

5. Размер на една печатна страница в списанията на НИОН „Аз-буки“:

а. Обрязан формат: 167 мм x 233 мм

б. Необрязан формат: 171 мм x 240 мм

6. Влагане на вложки – по договаряне.

Забележка:

Всички посочени цени са без ДДС.

Отстъпки при брой и обем публикации или комбинирана реклама в няколко издания на издателство „Аз-буки“ – по договаряне.

Тарифата е в сила от 1 август 2016 г.